

Sp. 199. Tillaga til þingsályktunar

um ríkisábyrgð á rafveituláni fyrir Akraneskaupstað.

Flm.: Pétur Ottesen.

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að ábyrgjast allt að 1200 þús. kr. lán, sem Akraneskaupstaður tekur til þess að standast kostnað við innanbæjarkerfi rafveitunnar, þó ekki yfir 85% af heildarkostnaði við verkið.

Greinargerð.

Bæjarstjóri Akraneskaupstaðar hefur fyrir hönd bæjarstjórnar óskað eftir, að ég afluði á Alþingi heimildar handa ríkisstjórninni til þess að taka ábyrgð á allt að 1200 þús. króna láni, sem bærinn þarf að fá til þess að koma upp rafveitukerfi innanbæjar, sem tekið verður í notkun, þegar lokið er virkjun Andakílsár, sem hafin var á s.l. vori og gert er ráð fyrir, að verði tiltæk til notkunar í árslok 1946.

Eins og kunnugt er, stendur Akraneskaupstaður ásamt Mýra- og Borgarfjarðarsýslum að Andakílsárvirkjuninni. Verkefni þessa félagsskapar er að byggja aflstöðina við Andakílsá, háspennulínur og aðalspennistöðvar á Akranesi og í Borgarnesi ásamt nokkrum lágspennulínum í námunda við þessa staði og út frá háspennulínunni. En hins vegar verður Akraneskaupstaður og Borgarneshreppur að byggja og reka innanbæjarkerfin hver fyrir sig. Er þetta ástæðan til þess, að Akraneskaupstaður sækir í eigin nafni um ábyrgð þá, sem hér um ræðir.

Bæjarstjóri hefur leitað til rafmagnseftirlits ríkisins um leiðbeiningar og tillögur um byggingu innanbæjarkerfisins og aðstoð um efnisútvegum í kerfið. Enn fremur hefur rafmagnseftirlitið gert áætlun um kostnað við þetta verk. Hefur Ólafur Tryggvason rafmagnsfræðingur annazt þetta fyrir eftirlitið. Er bréf rafmagnsfræðingsins um þetta efni til bæjarstjórnans prentað sem fylgiskjal með þessari greinargerð.

Fylgiskjal.

20. október 1945.

Rafveita Akraness. — Yfirlit um áætlanir og undirbúning að innanbæjarveitunni.

Með bréfi, dags 31. marz þ. á., sendi ég yður fyrstu áætlun um innanbæjarveitu Akraness ásamt teikningum, sem sýndu fyrirhugað fyrirkomulag veitunnar. Í þessari áætlun er gert ráð fyrir 5 spennistöðvum til að byrja með. Í þremur þessara stöðva er reiknað með 2 spennum í hverri stöð, eða samtals 8 spennum í 5 stöðvum. Nokkru eftir að þessi áætlun var gerð, var í samráði við yður og bæjarráð ákveðið að bæta strax við einni spennistöð, fyrir Slippinn. Spennistöðvarnar hafa því verið ákveðnar 6 að tölu til að byrja með, með samtals 9 spennum, 300 kVA að stærð hverjum. Teljandi breytingar á fyrirkomulagi innanbæjarveitunnar hafa ekki komið til greina síðan.

Tilhögun bæjarveitunnar er sýnd í aðalatriðum á þremur teikningum, nr. 1, 2a og 3. Með þeirri tilhögun, sem þar er sýnd, verður m. a., eins og áður hefur verið bent á, hægt að tengja spennistöðvarnar saman í hring háspennumegin, en á þann hátt fæst hringkerfi, sem eykur rekstraröryggi kerfisins og kemur í veg fyrir rekstrarstöðvanir, þótt einhver strengjanna í háspennukerfinu bili.

Eins og getið var um í fyrrnefndu bréfi frá 31. marz s.l., er mikill hluti núverandi loftlínukerfis á Akranesi þannig, að ekki er fært að byggja á því nýtt riðstraumskerfi fyrir bæinn. Af þessum ástæðum er ekki gert ráð fyrir að hagnýta nema lítinn hluta hins gamla kerfis. Þar sem ekki verður komizt hjá því að byggja að mestu nýtt lágspennukerfi, mælir margt með því að setja jarðstrengi í stað loftlína, enda þótt jarðstrengjakerfi sé að visu nokkru dýrara til að byrja með en tilsvarandi loftlínukerfi. Þær ástæður, sem einkum réðu því, að valið hefur verið jarðstrengjakerfi, eru, eins og fyrr hefur verið getið um, þessar:

1. Gera má ráð fyrir, að loftlínukerfi endist illa á Akranesi, einkum vegna sjávararseltu. Er því hættu á óeðlilega miklum viðhaldskostnaði og tilfínanlegum rekstrartruflunum í loftlínukerfi.
2. Á Akranesi virðist hafa sérstaklega vel til með jarðstrengjalagningu, þar sem jarðvegur er sandborinn og því talið auðvelt um gröft þar.
3. Rekstraröryggi jarðstrengjakerfis er meira en loftlínukerfis, jafnframt því að viðhaldskostnaðurinn er miklu minni.
4. Með jarðstrengjakerfi er enn fremur komizt hjá þeirri óþrýði og þeim óþægindum, sem að öðru leyti stafa jafnan af loftlínukerfi.

Að þessu og öðru athuguðu hefur verið ákveðið að hafa að mestu jarðstrengi í lágspennukerfinu, nema á örfáum stöðum, þar sem loftlínur eru það góðar, að ekki er endurnýjunar þörf á næstunni.

Að loknum nauðsynlegum teikningum og útboðslýsingum, var, eins og yður er kunnugt, leitað tilboða í efni til bæjarveitunnar um mánaðamótin maí-júní s.l. Ég sendi útboðslýsingar á spennistöðvaefni til Bandaríkjana, Englands, Svíþjóðar og Danmerkur og leitaði tilboða í jarðstrengi í Englandi, Svíþjóð og Danmörku. Um útboð á þessu og öðru efni til innanbæjarveitunnar má að öðru leyti vísa til bréfs til yðar, dags. 31. maí þ. á.

Seinni hluta sumars og í haust hafa mér verið að berast tilboð í efni til veitunnar. Með bréfum, dags. 6. sept. og 6. okt. s.l., hef ég skýrt yður frá þeim tilboðum, sem horizt hafa til þessa. Samkvæmt þessum tilboðum kemur eins og nú standa sakir aðeins til greina að kaupa jarðstrengi frá Englandi. Hagkvæmstu tilboð til þessa í spennistöðvaefni hafa hins vegar horizt bæði frá Englandi og Danmörku. Að öllu athuguðu hef ég því mælt með því að kaupa jarðstrengi samkvæmt lægsta tilboði í Englandi, en háspennuvirki og spenna frá tilteknu firma í Englandi og lágspennuvirki frá Danmörku.

Með því að nú hefur verið ákveðið, hvaða tilboðum skuli taka í verulegan hluta af efni til innanbæjarveitunnar, þ. e. spennistöðvaefni og jarðstrengi, hef ég

nýlega endurskoðað hina fyrstu áætlun frá 31. marz s.l. með hliðsjón af fengnum tilboðum. Þessa endurskoðuðu áætlun hef ég sent yður með bréfi, dags. 9. þ. m. Komizt er þar að þeirri niðurstöðu, að hin fengnu tilboð gefi ekki tilefni til verulegra breytinga frá fyrstu áætlun. Eins og segir í fyrrnefndu bréfi til yðar þ. 9. þ. m., eru helztu niðurstöðutölur síðustu áætlunar þessar:

I. Háspennukerfi og spennistöðvar.	
6 spennistöðvar (þar af 3 stöðvar með 2 spennum hver)	
Jarðstrengjakerfi	kr. 710000.00
II. Lágspennukerfi.	
Aðallínur, heimtaugar, stofnvör, mælur o. fl.	— 712000.00
	<hr/>
	Samtals kr. 1422000.00

Stofnkostnað aðalspennistöðvarinnar hef ég ekki tekið með hér, vegna þess að mér er skýrt svo frá, að hann sé reiknaður með í stofnkostnaði Andakílsárvirkjunarinnar.

Það skal tekið fram, að framangreindri áætlun kann að verða breytt lítið eitt, þegar endanlega hefur verið gengið frá kaupum á öllu efni til innanbæjarveitunnar, en enn þá hefur ekki fengizt endanleg staðfesting frá firmunum á öllum tilboðum, sem miðað er við í áætluninni.

Virðingarfyllt.

Ólafur Tryggvason.

Herra bæjarstjóri Arnljótur Guðmundsson, Akranesi.